

Social Work & Education

©SW&E. 2023

УДК 81'276.6:378.461

DOI: 10.25128/2520-6230.23.2.7

Віталій КИЩУК,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри хіміко-
фармацевтичних дисциплін КЗВО
«Рівненська медична академія»
Рівненської обласної ради,
м. Рівне, Україна;
kishchuk.vitalij@gmail.com
ORCID iD: <https://orcid.org/0000-0001-7694-4970>

Галина ЛЕЩУК,

кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри соціальної роботи
та менеджменту соціокультурної
діяльності,
Тернопільський національний
педагогічний університет імені
Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль, Україна;
h.v.leshchuk@gmail.com
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-1483-8974>

Статус статті:*Отримано:* березень 02, 2023*1-ше рецензування:* квітень 23, 2023*Прийнято:* травень 30, 2023

Кіщук, В., Лещук, Г. (2023). Формування професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю в умовах ускладнення соціально-професійних взаємодій. *Social Work and Education*, Vol. 10, No. 2, pp. 232-241. DOI: 10.25128/2520-6230.23.2.7

ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО-КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ФАХІВЦІВ МЕДИЧНОГО ПРОФІЛЮ В УМОВАХ УСКЛАДНЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ПРОФЕСІЙНИХ ВЗАЄМОДІЙ

Анотація. У статті заактуалізовано проблему формування професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю в умовах ускладнення соціально-професійних взаємодій внаслідок поглиблення соціальної ізоляції, спричиненої пандемією COVID, необхідності здійснювати медичне обслуговування в умовах надзвичайних ситуацій. Підкреслюється, що зазначені процеси супроводжуються підвищенням ризиків емоційного вигорання та конфліктності у професійній діяльності медичних працівників, потребою швидко діяти в екстремальних ситуаціях та ухвалювати життєво важливі рішення, що посилює актуальність питання готовності фахівців медичного профілю до ефективної, почасти кризової комунікації, яка у медичній сфері має характеризуватись своєчасністю, точністю, повнотою та недвозначним розумінням конкретної медичної ситуації. Проаналізовано сучасні підходи до трактування поняття «комунікативна компетентність». З'ясовано, що комунікативна компетентність є системою знань, умінь і навичок особистості, що забезпечують ефективну міжособистісну взаємодію, і включає: мовленнєву, дискурсивну, соціолінгвістичну, локутивну, стратегічну, лінгвокультурну та міжкультурну компетентності. Зазначено, що професійно-комунікативна компетентність медичного працівника передбачає сформованість у нього навичок контактності, готовності до збору та аналізу інформації, планування та донесення до пацієнта суті діагностичних і лікувальних процедур, завершення комунікації, структурування комунікативного акту, вміння застосовувати різні комунікативні механізми з метою забезпечення терапевтичного впливу на пацієнта. Зроблено висновок, що високий рівень професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю визначає ефективність надання медичних послуг загалом, сприяє налагодженню порозуміння між усіма суб'єктами процесу медичного обслуговування, підвищує довіру пацієнта до медичного працівника, дозволяє уникати зайвих конфліктів та затримок в процесі лікування тощо.

Ключові слова: професійна компетентність; комунікація; комунікативна компетентність; професійно-комунікативна компетентність; фахівці медичного профілю; медичні працівники; соціально-професійні взаємодії.

ВСТУП

Однією з найважливіших характеристик сучасного фахівця загалом, а особливо фахівця, професійна активність якого передбачає безпосередню міжособистісну взаємодію, є готовність до ефективної комунікації. За останні роки різні сфери професійної діяльності в Україні, зокрема, й медична, зіштовхнулася з численними викликами, які стали наслідком поглиблення соціальних криз. Необхідність провадити професійну діяльність в умовах посилення соціальної ізоляції, спричиненої пандемією COVID, здійснювати медичне обслуговування в умовах надзвичайних ситуацій (війна, технологічні та екологічні катастрофи тощо), що супроводжується підвищенням ризиків емоційного вигорання та конфліктності, потребою швидко діяти в екстремальних ситуаціях та ухвалювати життєво важливі рішення, посилює актуальність питання готовності фахівців медичного профілю до ефективної, почасти кризової комунікації, яка у медичній сфері має характеризуватись своєчасністю, точністю, повнотою та адекватним розумінням конкретної медичної ситуації. Зважаючи на це, формування професійно-комунікативної компетентності медичних працівників є як ніколи на часі.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз наукової літератури з теми дослідження свідчить про перманентно зростаючий інтерес до проблеми формування та розвитку комунікативної компетентності сучасного фахівця. Комунікативна компетентність як наукова категорія привертає увагу дослідників з різних галузей наукового знання в силу своєї багатоаспектності та універсальності. Так, на міждисциплінарному характері комунікативної компетентності акцентує увагу О. Кулик, яка зазначає, що змістові характеристики та ключові детермінативи поняття «комунікативна компетентність» можна розглядати з позицій лінгводидактики, педагогіки, психології, філософії та інших наук, при цьому комунікативна компетентність найчастіше потрактовується як система внутрішніх ресурсів особистості, необхідних для побудови ефективної комунікативної дії в ситуаціях міжособистісної взаємодії (Кулик, 2018).

На проблемних аспектах формування комунікативної компетентності фахівця у сучасних соціокультурних умовах зосереджує свою дослідницьку увагу О. Корніяка. Науковиця стверджує, що ускладнення соціальних умов міжособистісної взаємодії внаслідок поглиблення соціальної нестабільності та криз, поширення інформаційних технологій, засилля масової культури провокує появу все більшої кількості комунікативних проблем, притаманних особистості: схильність до емоційного вигорання внаслідок інформаційного перенавантаження, низький рівень інфомедійної гігієни, підвищення тривожності, зниження емпатійності, схильність до маніпулювання, корисливого ставлення до інших людей тощо. Усе це загострює необхідність посиленої уваги до формування комунікативної компетентності особистості, особливо у професійному середовищі (Корніяка, 2010).

В контексті нашого дослідження особливий інтерес становлять наукові розвідки І. Гуменної, О. Джулай, Т. Кравцової, М. Лісового, І. Радзівської,

І. Харащук, присвячені особливостям формування професійної, зокрема, професійно-комунікативної компетентності майбутніх медичних працівників. Звернення до проблематики формування і розвитку професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю знаходимо у наукових працях М. Бичко, Н. Галіяш, В. Зевако, І. Кіржі, О. Корж, І. Кінаш, В. Манулик, І. Черних та інших. Зокрема, І. Черних, аналізуючи професійно-комунікативну та мовленнєву компетентність медичного працівника як особистісно-професійну рису, простежує ключові етапи формування мовленнєвих умінь і навичок у майбутніх медиків для розуміння суті процесу оволодіння мовленнєвими та комунікативними компетенціями, що кінцево визначають комунікативну компетентність фахівця (Черних, 2012).

Метою статті є актуалізація проблеми формування професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю в умовах ускладнення соціально-професійних взаємодій.

Завдання: сутнісна характеристика поняття «комунікативна компетентність» з урахуванням специфіки професійної діяльності медичного працівника; аналіз характеру соціально-професійних взаємодій фахівців медичного профілю в контексті сформованості в них комунікативної компетентності; окреслення змістового наповнення професійно-комунікативної компетентності медичного працівника як базової компоненти професійної компетентності.

МЕТОДОЛОГІЯ ДОСЛІДЖЕННЯ

Для досягнення поставленої мети та завдань застосовувалися методи аналізу наукових джерел, порівняння, узагальнення, синтезу для уточнення змісту понять «комунікативна компетентність», «професійно-комунікативна компетентність».

ОСНОВНА ЧАСТИНА

Фундаментом для сучасних наукових досліджень комунікативної компетентності загалом стали праці Д. Хаймса (D. Hymes), який в середині минулого століття запропонував поняття «комунікативна компетентність» (the concept of communicative competence) та обґрунтував його ключові характеристики. Структура комунікативної компетентності, за Д. Хаймсом, включала: граматичну, соціолінгвістичну, стратегічну та дискурсивну компетентності (Hymes, 1972).

На думку О. Кулик, комунікативна компетентність є складним утворенням, яке включає:

- мовленнєву компетентність як здатність створювати мовленнєві конструкції та розуміти їх;
- дискурсивну компетентність – готовність до зв'язного мовлення відповідно до визначених комунікативних ситуацій;
- соціолінгвістичну компетентність, визначену обставинами й умовами соціокультурної ситуації, в якій здійснюється комунікативна взаємодія;

– ілокутивну компетентність – здатність реалізовувати комунікативні наміри засобами вербальної та невербальної комунікації;

– стратегічну компетентність як уміння планувати та реалізовувати комунікативний процес, встановлювати контакт, долати труднощі та бар'єри комунікативної взаємодії;

– лінгвокультурну компетентність, пов'язану з долученістю комуніканта до тієї чи іншої культурної спільноти, яка визначає його як носія певних комунікативних норм та цінностей;

– міжкультурну компетентність, яка є важливою в контексті сучасних тенденцій до прийняття культурних відмінностей (Селіванова, 2011).

Попри достатню сформовану на сьогодні термінологію, нарівні з поняттям «комунікативна» компетентність часто вживаними і почасти потрактованими як синонімічні є терміни «мовленнєва компетентність», «компетентність у спілкуванні», «професійно-комунікативна компетентність» тощо. Вважаємо, що мовленнєву компетентність доцільно розглядати як органічну та невід'ємну складову комунікативної компетентності як більш широкого конструкту, включеного в систему професійної компетентності фахівця нарівні з прагматичною, соціокультурною, дискурсивною, діяльнісною, граматичною тощо, кожна з яких у тій чи іншій мірі є дотичною до власне комунікативної компетентності. «Компетентність у спілкуванні», на нашу думку, є поняттям вужчим за своїм змістовим наповненням, ніж «комунікативна компетентність», оскільки комунікація сама по собі виходить за межі спілкування, акумулюючи інструменти та механізми не лише міжособистісної взаємодії, а будь-яких джерел передачі інформації. Дефініція «професійно-комунікативна компетентність» більшою мірою акцентує увагу на тих комунікативних компетенціях особистості, які без посередньо стосуються її професійної діяльності. Тому, оперуючи поняттям «професійно-комунікативна компетентність», ми насамперед ведемо мову про професійні вміння на навички фахівця в сфері комунікації.

Притримуємось думки, що комунікативна компетентність – система знань, вмінь і навичок особистості, що забезпечують ефективну міжособистісну взаємодію. При цьому професійно-комунікативна компетентність передбачає, що комунікант володіє всіма видами комунікативно-мовленнєвої активності: здатністю налагоджувати і підтримувати професійні контакти, виконувати задані соціальні ролі у колективі, вмінням вирішувати конфлікти, здійснювати ефективну медіацію та фасилітацію, вмінням працювати в команді тощо (Кінаш, 2020).

Мовленнєва компетентність може бути потрактована як здатність особистості через сформовані в неї знання та вміння до отримання й опрацювання інформації, формулювання та висловлювання своїх думок; здатність до ефективної вербальної та невербальної комунікації, володіння усним та писемним мовленням. Таким чином, ми розглядаємо мовленнєву компетентність як структурну складову комунікативної компетентності (Корніяка, 2011).

В основі формування професійно-комунікативної компетентності медичних працівників лежить процес спілкування – один із важливих інструментів їхньої професійної діяльності. Фахівці медичного профілю є представниками професій,

котрі передбачають активну взаємодію з людьми, постійну комунікацію в процесі професійної діяльності. Медичні спеціальності відносимо до професій типу «людина-людина», тобто до групи професій соціономічного типу, які в науковому пострадянському просторі з подачі А. Лідерса на початку 2000-х років отримали назву «допомагаючих професій». Виходячи зі специфіки професійної діяльності медичних працівників, де процес надання медичної допомоги є невіддільним від процесу комунікації, можемо стверджувати, що професійно-комунікативна компетентність фахівця медичного профілю є однією з базових і визначається професійною готовністю медичного працівника до надання не лише практичної, але й емоційної підтримки пацієнту, високим рівнем стресової та кризової толерантності фахівця, його психологічною зрілістю.

Н. Галіяш стверджує, що комунікативна компетентність медичного працівника найчастіше тлумачиться як «інтелектуально та мотиваційно обумовлена соціально-професійна характеристика, котра ґрунтується на комунікативних здібностях, вміннях і знаннях, що дозволяє фахівцю самостійно та відповідально реалізовувати ефективні й адекватні комунікативні дії в конкретних ситуаціях міжособистісної взаємодії», а оволодіння комунікативною компетентністю передбачає сформованість навичок контактності (налагодження взаємодії, що базується на довірі), готовності до збору та аналізу інформації, планування та донесення до пацієнта суті діагностичних і лікувальних процедур, завершення розмови, структурування комунікативного акту, вміння застосовувати різні комунікативні механізми з метою забезпечення терапевтичного впливу на пацієнта (Галіяш, 2019, 68–69). Такий підхід в рамках професійної діяльності медичного працівника не суперечить загальним підходам до розуміння комунікативної компетентності як компоненти професійної компетентності фахівця, професійна діяльність якого передбачає активну комунікативну взаємодію.

М. Бичко зазначає, що залежно від змістових та функціональних особливостей комунікації комунікативно-мовленнєва компетентність медичного працівника має охоплювати такі аспекти: компетентність у здійсненні перцептивної, комунікативної та інтерактивної функцій спілкування; компетентність у технологічному та творчому вирішенні завдань комунікації на когнітивному, операційно-інструментальному та особистісному рівнях (Бичко, 2018).

Професійно-комунікативна компетентність медичного працівника значною мірою базується на його особистому досвіді, на здатності орієнтуватися в ситуаціях професійного спілкування, володінні технологіями та методиками комунікації, розумінні мотивів, намірів, стратегій поведінки, фрустрацій – як власних, так і тих, що стосуються партнерів по комунікації, оскільки комунікація в сфері медицини є багаторівневою, передбачає взаємодію на рівнях «фахівець-фахівець», «фахівець-допоміжний персонал», «фахівець-технічний персонал», «фахівець-пацієнт», «фахівець-родичі пацієнта», «фахівець-керівництво медичного закладу». Таким чином, пріоритетною в цьому контексті є компетентність на рівні суб'єкт-суб'єктної взаємодії з колегами, пацієнтами,

іншими індивідами, залученими в процес медичного обслуговування (Філоненко, 2008, цитоване у Кулик, 2018).

Соціально-професійні взаємодії в сфері надання медичних послуг базуються на системі взаємних очікувань та зв'язків усіх суб'єктів цієї взаємодії, узгодженості їхніх професійних дій та налагодженості соціальних контактів. Наявність комунікативних труднощів, порушень та бар'єрів порушує злагодженість соціальних та професійних взаємодій, що відображається на продуктивності діяльності. Соціально-професійні відносини пов'язані з такими параметрами професійної діяльності як: мотиви поведінки, ціннісні орієнтації та професійні установки працівника, які, як ми вже зазначали вище, в кризових умовах часто зазнають трансформацій, емоційного тиску, що ставить фахівця перед новими викликами, вимагає перманентного розвитку комунікативних компетенцій як інструменту ефективного реагування на проблеми та труднощі професійної діяльності (Кожушко, 2013).

У медицині найбільший інтерес з позицій комунікації для нас становлять такі типи соціально-професійної взаємодії як співробітництво та суперництво. Співпраця як вид соціально-професійної взаємодії базується на вмінні лікаря та пацієнта слухати і чути один одного, виявляти емпатію, вибудовувати ефективний комунікативний акт, долати комунікативні «шуми», які заважають взаєморозумінню, враховувати можливості невербальної комунікації, грамотно та доступно висловлювати свої думки тощо. Визначальною характеристикою співробітництва як типу соціально-професійної взаємодії є взаємна зацікавленість, вигідність взаємодії для обох сторін, спрямованість на досягнення спільної мети. Саме через співробітництво досягається найвища ефективність комунікативної взаємодії усіх суб'єктів професійної діяльності.

Суперництво у сфері надання медичних послуг найчастіше може набувати форм конкуренції (при взаємодії з колегами) та конфлікту (з колегами, пацієнтами та іншими суб'єктами). Такий характер соціально-професійної взаємодії дуже часто є наслідком саме низького рівня або несформованості загалом професійно-комунікативної компетентності медичного працівника, що відображається у невмінні включатись у комунікативну ситуацію та налагоджувати контакт, використовувати адекватний комунікативний інструментарій не лише лінгвістичних але й позалінгвістичних засобів (розуміння та прийняття особливостей поведінки учасників комунікативної взаємодії, сформованих під впливом їхнього соціокультурного середовища). Така складність соціально-професійних взаємодій ставить високі вимоги до професійно-комунікативної компетентності медичного працівника, яка має базуватися на психологічних механізмах:

- афіліації – потреба перебувати в середовищі інших людей, уважне, зацікавлене ставлення до пацієнтів, прагнення допомагати їм, захист від професійної деформації;
- емоційної стабільності – контроль над емоційними реакціями;
- емпатії – співпереживання, психологічна включеність у переживання пацієнта;

– чутливості до дистанціювання – вміння адекватно сприймати негативне ставлення оточуючих, що є особливо актуальним у сучасних кризових соціальних умовах, що відображається на емоційній стабільності як пацієнтів, так і фахівців.

Можемо стверджувати, високий рівень професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю визначає ефективність надання медичних послуг загалом, сприяє налагодженню порозуміння між усіма суб'єктами процесу медичного обслуговування, підвищує довіру пацієнта до лікаря, дозволяє уникати зайвих конфліктів та затримок в процесі лікування тощо.

ВИСНОВКИ

Таким чином, професійно-комунікативна компетентність медичного працівника є однією з базових компонент його професійної компетентності. Комунікативна компетентність фахівця медичного профілю формується на основі його особистісного досвіду комунікації та цілеспрямовано засвоєних комунікативно-мовленневих компетенцій, визначених стандартами фаху. В умовах ускладнення соціально-професійних взаємодій фахівців соціономічних професій, зумовлених соціальними кризами останнього часу (пандемія, війна, зростання кількості людей з інвалідністю тощо), труднощі у процесі формування професійно-комунікативної компетентності медичних працівників найчастіше пов'язані зі стереотипним уявленням самих фахівців, що їхнім завданням є насамперед надання практичної медичної допомоги, а не витрачання часу на розмови; необхідністю здійснювати професійну діяльність в умовах емоційного напруження, цейтноту, що часто заважає зберігати холоднокровність та об'єктивну оцінку ситуації.

ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Зважаючи на актуальність теми дослідження, вважаємо за необхідне продовжувати науково-прикладні розвідки у цьому напрямі, спрямовані на пошук ефективних технологій та методик формування та розвитку професійно-комунікативної компетентності фахівців медичного профілю, здатних ефективно вирішувати комунікативні задачі, долати комунікативні бар'єри та труднощі в умовах ускладнення ситуацій професійної діяльності та соціально-професійних взаємодій.

ЛІТЕРАТУРА

Бичко М. (2018). Розвиток комунікативної компетентності майбутнього лікаря як складника його професійної готовності. *Витоки педагогічної майстерності*, 21, 19–22. URL: http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/12786/1/Rozvytok_komunikatyvnoyi_kompetentnosti_maybutnoho_likarya.pdf

Галіяш, Н.Б., Бількевич, Н.А., Петренко, Н.В. (2019). Формування комунікативної компетентності як фундаментальної складової професії лікаря. *Медична освіта*, (2), 67–74. doi: <http://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.10346>

Кінаш, І.О. (2020). Формування комунікативної компетентності майбутніх лікарів на етапі професійної підготовки. *Медична освіта*, (3), 84–88. doi: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.3.11445>

Кожушко, С.П. (2013). Професійна взаємодія та її характеристики. *Проблеми інженерно-педагогічної освіти*, 38–39, 247–252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2013_38-39_39

Корніяка, О.М. (2010). Розвиток комунікативної компетентності особистості в сучасному соціокомунікативному просторі. *Матеріали II Всеукраїнського психологічного конгресу, присвяченого 110 річниці від дня народження Г.С. Костюка* (19–20 квітня 2010 року). Київ: ДП «Інформаційно-аналітичне агентство», I, 140–145. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32305847.pdf>

Корніяка, О.М. (2011). Особливості розвитку комунікативної компетентності фахівців на різних етапах їх професійного становлення. *Психолінгвістика: Зб. наук. праць ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Григорія Сковороди»*. Переяслав-Хмельницький: ПП «СКД». 8, 33–45. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32305852.pdf>

Кулик, О.Д. (2018). *Комунікативна компетентність: підходи до визначення та роль у формуванні мовно-мовленнєвої особистості*. Topical issues of education: Collective monograph. Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 148–162. URL: <http://ehsupir.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/6588/Kulyk%20O.%20D.%20Komunikativna%20kompetentnist%20pidkhody%20do%20vyznachennia%20ta%20rol%20u%20formuvanni%20movno-movlennievoi%20osobystosti.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

Селіванова, О.О. (2011). *Лінгвістична енциклопедія*. Полтава: Довкілля-К.

Філоненко, М. (2008). *Психологія спілкування: навч. посібник*. Київ: Центр учбової літератури.

Черних, І.О. (2012). Лінгводидактичні умови розвитку мовленнєвої компетентності майбутніх лікарів (дис. канд. пед. наук: 13.00.02). Київ: Київський університет ім. Б. Грінченка.

Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. *Sociolinguistics*, 269–293.

FORMATION OF PROFESSIONAL COMMUNICATIVE COMPETENCE OF MEDICAL PROFILE SPECIALISTS UNDER CONDITIONS OF COMPLICATION OF SOCIAL- PROFESSIONAL INTERACTIONS

Vitaliy KISCHUK, PhD in pedagogical sciences, Associate Professor, Department of Chemistry and Pharmaceutical Disciplines, Municipal Institution of Higher Education «Rivne Medical Academy», Rivne, Ukraine; kishchuk.vitalij@gmail.com

Halyna LESHCHUK, PhD in pedagogical sciences, Associate Professor, Department of Social Work and Management of Socio-Cultural Activities, Ternopil National Volodymyr Hnatyuk Pedagogical University, Ternopil, Ukraine; h.v.leshchuk@gmail.com

Abstract. *The article updates the problem of forming the professional communicative competence of medical profile specialists in the conditions of the complication of socio-professional interactions due to the deepening of social isolation caused by the COVID pandemic, the need to provide medical care in emergency situations (war, technological and environmental disasters, etc.). It is emphasized that the mentioned processes are accompanied by an increase in the risks of emotional burnout and conflict in the professional activities of medical profile specialist, the need to act quickly in extreme situations and make vital decisions, which increases the urgency of the issue of the readiness of professionals for effective, partly crisis communication, which in the medical field has be characterized by timeliness, accuracy, completeness and an unambiguous understanding of a specific medical situation. Modern approaches to the interpretation of the concept of «communicative competence» both as a universal concept and taking into account the specifics of the professional activity of medical profile specialists are analyzed. It was found that communicative competence is a system of knowledge, abilities and skills of an individual that ensure effective interpersonal interaction, and includes: speech, discursive, sociolinguistic, illocutionary, strategic, linguistic and intercultural competence. It is noted that the communicative competence of a medical profile specialist presupposes the formation of contact skills, readiness to collect and analyze information, plan and convey to the patient the essence of diagnostic and treatment procedures, completion of communication, structuring of a communicative act, the ability to use various communication mechanisms in order to ensure a therapeutic effect on the patient. It was concluded that a high level of communicative competence of medical professionals determines the effectiveness of providing medical services in general, promotes understanding between all subjects of the medical care process, increases the patient's trust in the medical professional, avoids unnecessary conflicts and delays in the treatment process, etc.*

Key words: *professional competence; communication; communicative competence; professional communicative competence; medical profile specialists; healthcare professionals; socio-professional interactions.*

References

Bychko M. (2018). Development of communicative competence of the future doctor as a component of his professional readiness. *Origins of pedagogical skills*, 21, 19–22. URL: http://repository.pdmu.edu.ua/bitstream/123456789/12786/1/Rozvytok_komunikatyvnoyi_kompetentnosti_maybutnoho_likarya.pdf [in Ukrainian].

Haliash, N.B., Bilkevych, N.A., Petrenko, N.V. (2019). Formation of communicative competence as a fundamental component of the doctor's profession. *Medical education*, (2), 67–74. doi: <http://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2019.2.10346> [in Ukrainian].

Kinash, I.O. (2020). Formation of communicative competence of future doctors at the stage of professional training. *Medical education*, (3), 84–88. doi: <https://doi.org/10.11603/me.2414-5998.2020.3.11445> [in Ukrainian].

Kozhushko, S.P. (2013). Professional interaction and its characteristics. *Problems of engineering and pedagogical education*, 38–39, 247–252. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pipo_2013_38-39_39 [in Ukrainian].

Korniiaka, O.M. (2010). The development of the communicative competence of the individual in the modern socio-communicative space. *Materials of the II All-Ukrainian Psychological Congress dedicated to the 110th anniversary of the birth of H.S. Kostyuk (April 19–20, 2010)*. Kyiv: DP «Informatsiino-analitychne ahentstvo», I, 140–145. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32305847.pdf> [in Ukrainian].

Korniiaka, O.M. (2011). Peculiarities of the development of communicative competence of specialists at different stages of their professional development. *Psycholinguistics: Collection of science Proceedings of the Pereiaslav-Khmelnytskyi State Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda*. Pereiaslav-Khmelnytskyi: PP «SKD», 8, 33–45. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32305852.pdf> [in Ukrainian].

Kulyk, O.D. (2018). Communicative competence: approaches to definition and role in the formation of speech and language personality. *Topical issues of education: Collective monograph*. Pegasus Publishing, Lisbon, Portugal, 148–162. URL: <http://ehsupir.uhsp.edu.ua/bitstream/handle/8989898989/6588/Kulyk%20O.%20D.%20Komunikatyvna%20kompetentnist%20pidkhody%20do%20vyznachennia%20ta%20rol%20u%20formuvanni%20movno-movlennievoi%20osobystosti.pdf?sequence=1&isAllowed=y> [in Ukrainian].

Selivanova, O.O. (2011). *Linguistic encyclopedia*. Poltava: Dovkillia-K. [in Ukrainian].

Filonenko, M. (2008). *Psychology of communication*. Kyiv: Tsentr uchbovoi literatury. [in Ukrainian].

Chernykh, I.O. (2012). *Linguistic conditions for the development of speech competence of future doctors* (dys. kand. ped. nauk: 13.00.02). Kyiv: Kyiv University named after B. Hrinchenko [in Ukrainian].

Hymes, D. (1972). On Communicative Competence. *Sociolinguistics*, 269–293.

Article history:

Received: March 02, 2023

1st Revision: April 23, 2023

Accepted: May 30, 2023